

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku M. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2014 r.,
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 grudnia 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2013 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 kwietnia 2011 r., wniesioną przez ZUS, oraz zasądził od pozwanego na rzecz Wnioskodawcy M. P. kwotę 120,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Organ rentowy złożył skargę o wznowienie postępowania w wyżej wymienionej sprawie, licząc termin z art. 407 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego od uzyskania prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w G. - Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych - z dnia 4 grudnia 2012 r. - w sprawie o odmowę objęcia

M. P. dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi w okresie od 8 marca 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r. W ocenie pozwanego organu rentowego w sprawie konieczne i w pełni uzasadnione było oczekiwanie na uzyskanie prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie niepodlegania M. P. dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w spornym okresie, skoro okoliczność rzekomego wykonywania przez M. P. w okresie od 8 marca 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r. pracy u armatorów zagranicznych i wykonywania tam pracy w szczególnych warunkach, była kluczową okolicznością faktyczną, przyjętą jako bezsporna przy rozstrzyganiu zarówno przez Sąd Okręgowy w G. - jak i przez Sąd Apelacyjny - sprawy o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach z odwołania M. P. od decyzji ZUS.

Sąd Apelacyjny orzekł, że dla organu rentowego termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania rozpoczął bieg od dnia 22 lipca 2011 r., to jest od dnia, w którym dowiedział się o podstawie do wyłączenia pana M. P. z dobrowolnych ubezpieczeń społecznych. W ocenie Sądu w dniu 22 lipca 2011 r. organ rentowy powziął pewną i niepodważalną informację dającą podstawy do wznowienia postępowania w sprawie o emeryturę, bowiem w tym dniu pracownik organu rentowego sporządził notatkę służbową z rozmowy telefonicznej przeprowadzonej z M. P., w toku której wnioskodawca podał, że w okresie od 8 marca 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r. nie wykonywał żadnej pracy za granicą w podmiocie zagranicznym, a zatem brak było podstaw do obejmowania go dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi według obowiązującego wówczas art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz.U. z 2013 r., Nr 1442).

Sąd mając na uwadze - że w dniu 22 lipca 2011 r. starszy inspektor S. T. sporządziła notatkę służbową, wskazującą, że ubezpieczony nie był uprawniony do objęcia go dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi oraz okoliczność, że tego samego dnia Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję stwierdzającą, że M. P. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu od 8 marca 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r.- stwierdził, że z art. 407 § 1 k.p.c. 3-miesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania powinno się liczyć od daty 22 lipca 2011 r., bowiem w tym dniu strona powzięła

wiadomość o podstawie wznowienia. Bez znaczenia natomiast pozostaje dla sprawy okoliczność, że dopiero prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 4 grudnia 2012 r. usankcjonował tę decyzję. Przywołać w tym miejscu należy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r. (I CZ 132/11, LEX nr 1157537), w którym wskazano, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych (art. 403 § 2 k.p.c.) biegnie od dnia, w którym strona dowiedziała się o tej podstawie wznowienia w sposób wiarygodny i mogła ocenić ich prawdopodobny wpływ na wynik sprawy. Dla początku biegu omawianego terminu nie ma znaczenia, kiedy strona uświadomiła sobie, że zachodzi podstawa do wznowienia postępowania. Należy przy tym podkreślić, że przepis nie wiąże świadomości strony o istnieniu podstawy do wznowienia postępowania z pewnością i wiarygodnością co do jej istnienia, a zatem wnosząc skargę o wznowienie postępowania strona nie musi mieć pewności, że podstawa taka rzeczywiście zachodzi. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że 3-miesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania rozpoczął bieg w dniu 22 lipca 2011 r., to upłynął on z dniem 22 października 2011 r. Skargę wniesioną przez organ rentowy w dniu 22 lutego 2013 r. należało zatem uznać za spóźnioną.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył zażaleniem w całości postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 19 grudnia 2013 r., zarzucając mu: 1. Naruszenie przepisu art. 407 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego przez przyjęcie, że skarga o wznowienie postępowania została złożona przez stronę pozwaną po upływie trzymiesięcznego terminu od dnia, w którym dowiedziała się o podstawie wznowienia, to jest od dnia sporządzenia notatki służbowej z dnia 22 lipca 2011 r.; 2. Brak wyjaśnienia wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 19 grudnia 2013 r. w całości i skierowanie sprawy do rozpoznania co do istoty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych (art. 403 § 2 k.p.c. w związku z art. 407 § 1 k.p.c.) biegnie od dnia, w którym strona dowiedziała się o tej podstawie wznowienia w sposób wiarygodny i mogła ocenić ich prawdopodobny wpływ na wynik sprawy. Dla początku biegu omawianego terminu nie ma znaczenia, kiedy strona uświadomiła sobie, że zachodzi podstawa do wznowienia postępowania. Należy przy tym podkreślić, że przepis nie wiąże świadomości strony o istnieniu podstawy do wznowienia postępowania z pewnością i wiarygodnością co do jej istnienia, a zatem wnosząc skargę o wznowienie postępowania strona nie musi mieć pewności, że podstawa taka rzeczywiście zachodzi. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CZ 147/11, LEX nr 1215427; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CZ 168/11, LEX nr 1164759; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 132/11, LEX nr 1157537).

Przyjmując, że w dniu 22 lipca 2011 r. organowi rentowemu nie była znana treść notatki służbowej sporządzonej przez starszego inspektora S. T., która ujawniała informacje będące całkowicie sprzeczne z dotychczasowymi ustaleniami sądów pierwszej i drugiej instancji w przedmiocie świadczenia przez M. P. pracy w szczególnych warunkach na rzecz armatorów zagranicznych w okresie od 8 marca 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r., wskazać należy, że taka sytuacja już nie mogła występować po dniu 28 lipca 2011 r., skoro organ rentowy sporządzając w tym dniu skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 kwietnia 2011 r. powołał się na treść przedmiotowej notatki służbowej z dnia 22 lipca 2011 r. W tym stanie rzeczy nie można podzielić stanowiska organu rentowego, że był on zmuszony w pierwszej kolejności uzyskać prawomocne rozstrzygnięcie w przedmiocie niepodlegania M. P. dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w okresie od 8 marca 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r. i dopiero wówczas składać skargę o wznowienie postępowania w sprawie - sygn. akt III AUa .../10 - licząc trzymiesięczny termin od daty uprawomocnienia się wyroku z dnia 4 grudnia 2012 r. - sygn. akt VIII U .../11.

Niezależnie od tego, czy liczyć początek biegu 3-miesięcznego terminu z art. 407 § 1 k.p.c. od dnia 22 lipca 2011 r., jak przyjął Sąd Apelacyjny, czy od dnia 28 lipca 2011 r., kiedy bezspornie organ rentowy wiedział o okolicznościach stanowiących podstawę wznowienia, bieg tego terminu w obu sytuacjach upłynął w październiku 2011 r.

Mając powyższe na uwadze, wniesienie przez organ rentowy skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 kwietnia 2011 r. w dniu 22 lutego 2013 r. należało uznać za spóźnione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.